

Az elveszett ember és a kereső Isten

Időpont: Szentháromság utáni 3. vasárnap, 1956. június 17.

Alapige: Lukács 15,1-10.

Közelgetnek vala pedig ő hozzá a vámszedők és a bűnösök mind, hogy hallgassák őt. És zúgolódának a farizeusok és az írástudók, mondván: Ez bűnösöket fogad magához, és velök együtt eszik. Ő pedig ezt a példázatot beszélé nékik, mondván: Melyik ember az közületek, a kinek ha száz juha van, és egyet azok közül elveszt, nem hagyja ott a kilenczvenkilenczet a pusztában, és nem megy az elveszett után, mígnem megtalálja azt? És ha megtalálta, felveti az ő vállára, örülvén. És haza menvén, egybehívja barátait és szomszédait, mondván nékik: Örvendezetek én velem, mert megtaláltam az én juhomat, a mely elveszett vala. Mondom néktek, hogy ily módon nagyobb öröm lesz a mennyben egy megtérő bűnösön, hogynem kilenczvenkilencz igaz emberen, a kinek nincs szüksége megtérésre. Avagy ha valamely asszonynak tíz drakhmája van, és egy drakhmát elveszt, nem gyújt-é gyertyát, és nem sepri-é ki a házat, és nem keresi-é gondosan, mígnem megtalálja? És ha megtalálta, egybehívja az ő asszonybarátait és szomszédait, mondván: Örüljetek én velem, mert megtaláltam a drakhmát, melyet elvesztettem vala! Ezenképen, mondom néktek, örvendezés van az Isten angyalainak színe előtt egy bűnös ember megtérésén.

Lukács evangéliumának 15. fejezete egyike a biblia leggyönyörűbb fejezeteinek. Háromlevelű lóherének is szokták nevezni, mert három példázatot tartalmaz ugyanarról a témáról. Az elveszett bárány, az elgurult drachma és a tékozló fiú példázata ugyanarról a témáról szól. Mindegyik az elveszett emberről és a kereső Istenről beszél, csak a példázatban szereplő személyek változnak. Az elveszett, bűnös ember az egyikben az eltévedt bárány, a másikban az elgurult drachma, a harmadikban a tékozló fiú képében áll előttünk, az elveszett bűnöst hazaváró, kereső és hazavívó Isten pedig az elsőben egy pásztor, a másodikban egy szegény asszony, a harmadikban pedig egy atya. Mai szent leckénk a három példázatból az első kettőt foglalja magában. Nézzük, mit mond ez a két példázat együtt s külön-külön is az elveszett emberről és a kereső Istenről!

1. Mit mond az elveszett bárány és az elgurult drachma példázata az elveszett emberről?

Mindkettő teljes komolysággal állítja eléink, hogy veszedelembé jutunk, ha Istentől eltávolodunk. Az Istentől való eltávolodás nemcsak ártatlannak látszó elméleti kérdés, afféle világnézeti eltolódás, hanem lét- és sorskérdés. Nem mindegy tehát, hogy a világ létrejöttét az

örök anyag mozgásából vezetem-e le, vagy úgy nézek reá, mint amit Isten szava hozott létre. Nem jelentéktelen elméleti kérdés tehát, hogy a történelmet anyagi erők és érdekek küzdelmének tekintem-e csupán, vagy Isten sorsformáló kezét látom benne. A kételkedés és a hitetlenség útja veszedelembé visz, még pedig nemcsak örökkévaló veszedelembé, kárhozatba, hanem ideig való veszedelembé is.

Az elveszett bárányról szóló példázat megmutatja, hogy az Istentől való eltávolodás félelemmel teli életbe visz. A bárány sem ment bizonytalanságba messzebb a pásztortól, mint ahonnan véleménye szerint még vissza tudott volna találni, de azután ráköszöntött az este, egyszerre sötét lett, elveszítette a látás adta biztonságát, a vadon pedig felébredt, az éjszaka vadjai elindultak vadászó útjukra. A képzelet még jobban felajzotta a félelmet. Ott is félt, ahol nem lett volna oka félni. Vadállat karmainak érezte a bozót belékapaszkodó tüskéjét s minden porcikájában remegve hullott alá a szakadékba. Bizony nincs békessége az istentelennek. /Ézs. 57,21./

Ha a félelem alaptalan lenne, az is borzasztó lenne, ez a félelem azonban nem alaptalan. Az Istentől való eltávolodás halálos veszedelembé visz. A bárány komoly életveszélybe kerül. Agyonúzhatja magát a szakadék szikláin, vadállat tépheti szét, vagy étlen-szomjan pusztulhat el. Az Istentől eltávolodott emberre is a lelki és az örök halál leselkedik. Amaz földi életében is utolérheti már, emez halála után bizonyos osztályrésze lesz.

A drachmáról szóló példázat azzal egészíti ki ezt a szomorú képet, hogy az Istentől eltávolodott ember szennybe jut. Az asztalról elgurult drachma lekerül a padlóra, begurul a bútorok alá a porba. Az Istentől való eltávolodás útja biztosan a bűn lejtőjére visz. Még Isten közelében is hozzánk férközik a Kísértő, Istentől távol pedig szabad prédái vagyunk. Megszűnik a gátlás, nem működik többé a fék, és mi zuhanunk alá a szennybe, a bűnbe.

Azzal is továbbviszi a drachma példázata a képet, hogy rámutat: az Istentől való eltávolodás az érzéketlenségbe sodor bele minket. A drachma érzéketlen. Rajta van ugyan a király képe, de nincs sem szíve, sem lelkiismerete. Az Istentől eltávolodott ember sem látja a saját értékét, a király képét, Isten képére és hasonlatosságára való teremtettségét. Nem látja elveszett állapotát sem. Nem törődik azzal, hogy – mint az elgurult drachmán – utálatos pókok mászkálnak nála is az örökkévaló király képén. Nem érez semmit Isten szeretetéből. Nem reagál a keresésre. Benne van a megkeményedés állapotában.

Még arra is rámutat a drachma példázata, hogy az Istentől eltávolodott ember belekerül a tehetetlenség állapotába. A bárány még tud legalább bégetni, a maga módján keservesen sírni, segítségért kiáltani, de a drachma teljesen tehetetlen. Egy milliméterrel sem tud odébb

vánszorogni, egyetlen halk sóhajt sem tud hallatni. Tehetetlen és menthetetlen rab. Idejut az Istentől eltávolodott ember. Tehetetlen rabjává válik a bűneinek.

Persze mindez nem azonnal következik be. Ez csak a vég. Addig a báránynak is van hímes rét, melengető napsugár, ugrándozó szabadság, a drachmának is van az erszény sötétje helyett fény, a tétlenség helyett rohanó élet, de a vég ez s ez a vég kikerülhetetlen. Jól gondold meg, ki kacérokodsz a bűnnel!

2. Mit mond az elveszett bárány és az elgurult drachma példázata az ember elveszésének okáról?

Mi távolítja el az embert Istentől?

Az elveszett bárány példázata azt feleli erre a kérdésre: a vágyaink. A bárány rabszolgaságnak érzi a pásztor közelében való éleést s a neki való engedelmességet. A maga ura szeretne lenni. Neki ne írják elő, hogy mit cselekedjék, ne osztogassanak neki parancsokat, elég bölcs ő már ahhoz, hogy maga rendezze be az életét. Ez a függetlenedési vágy viszi el az embert is Istentől a bűn útjára.

Ezt támogatják a test vágyai, az élet kívánságai. A bölcs pásztori szeretet korlátokat szab ezek elé a vágyak elé, mert tudja, hogy hová vezetnek, a szabadság, az élvezet után vágyó lélek azonban nem hisz az óvó szónak, nem szeretetet, hanem hatalmaskodást lát benne s fellázad ellene. Miért nem szabad – gondolja magában a bárány – azt a szép zöld füvet lelegetni, miért volna veszedelmes megnézni, hogy mi van az erdő titokzatos árnyékvilágában? Az ördög mindig csak az engedetlenség útjának elejét mutatja meg csábításakor, a szabadságot és a gyönyört, a veszedelmes véget azonban eltakarja és agyonhallgatja.

A drachma példázata egy vonással tovább viszi a képet. A drachma nem tudatosan szökik meg az erszényből, nem a világ fénye csalja el az erszény börtönsötétségéből, úgy sodródik el. Legurul az asztról s gurul-gurul egyre messzebb. Vannak az életben is ilyen sodró hatalmak. Fürdőzők tudják azt, milyen borzasztó az, mikor a folyóvízben egyre beljebb merészkednek s egyszer csak elkapja őket az ár s elkezd sodorni egyre messzebb a parttól. Az ember is ilyen sodró hatalmak partján él. Messze vivő ár és mélybe húzó örvény leselkedik rá. Ezért figyelmeztet Isten állandóan: Vigyázzatok! Imádkozzatok! Legyetek józanok! Ne tévelyegjétek! A bűn útján könnyű megindulni, de nehéz megállni s nem ott állsz majd meg, ahol akarsz, ahol szeretnéd, hanem odafutsz, ahová nem akarsz.

3. Mit mond az elveszett bárány és az elgurult drachma példázata a kereső Istenről?

Mind a két példázat rámutat arra, hogy Isten nem hagyja elveszni a Tőle eltávozott s vesztébe rohanó embert. Nem azért, mintha az ember önmagában olyan nagy érték lenne. A pásztornak

van még 99 báránya, a szegény asszonynak is 9 drachmája, nem jutna koldusbotra, ha veszni hagyná, ami veszni indult. Mégsem hagyja, mert szereti. Mert szereti, ezért hiányzik neki, ezért nem tudja pótolni azt, aki nincs, az, aki van. Ezért keresi. Nem keresteti, hanem keresi. Saját maga megy utána, nem másokat indít utánuk. Lehetetlen a pásztor és a szegény asszony keresésére gondolni anélkül, hogy meg ne jelenjék szemeink előtt Jézus Krisztus, aki a menny magasságából lejtött a bűnösök útjára, alászállt a bűn szakadékaiba, lehajolt a bűn szennyébe, ruháját s arcát megtépte a tövis, beszennyezte őt az élet s ez mind azért, mert szeret minket.

A pásztor példázata inkább csak általánosságban rajzolja meg a keresést, a szegény asszonyé azonban részletezi. A szegény asszony gyertyát gyújt. Isten meggyújtja az anyaszentegyházzal az ige gyertyáját s ezzel világít be az élet és bűn sötét odúiba, hogy előcsalogassa a sötétség gyermekeit. Becsüld meg az igehirdetést, akármily szerény gyertyafényű is! Téged keres Isten általa.

De nem csak az egyházát mozgósítja a bűnös megkeresésére. Megmozdítja érte az egész világot. Seprőt ragad s felforgatja érte az egész házat. Ilyenkor a seprő előhoz minden megbújó szemetet. Ha az ige gyertyafénye nem elégséges, körülötted is felfordítja az egész házat. Ne panaszkodj, hogy Isten kemény sepreje port ver fel, szemetet kotor elő, megzavarja nyugalmaidat! Te kényszerítetted Istent a seprőre, mert nem volt elég neked a gyertya. Isten nem nyúl addig a seprőhöz, míg azt nem kénytelen megállapítani, hogy a gyertya nem elég.

Mind a két példázat rámutat arra, hogy Istennek a bűnös iránti szeretete nemcsak a keresésben mutatkozik meg, hanem talán még inkább abban az örömben, melyet az elveszett megtalálása, a bűnös megtérése fölött érez.

Mindkét példázatnak nagyon szép vége van. A bűnösre rátalál Isten, hazaviszi s nagy öröm van a mennyben. Lehetetlen tehát, hogy olyan vége legyen a történetnek, hogy Isten nem találja meg a szökevényt. Mindig rátalál. Egy azonban lehetséges: Lehetséges az, hogy a megtalált ember nem akar hazamenni, a megtalált bűnös nem akar megtérni.

Mi a vége ennek a példázatnak ma és itt a te életedben? Van-e öröm a mennyben egy megtérő bűnösön, vagy sírva néznek utánad az ég angyalai? Ámen.